

Emlékmű Krónika

Remekbe szabott Szilvássy-kötet született

Allamiságunk ünnepe előtt kaptam kézhez dr. Szilvássy László legújabb, sorrendben tizenkilencedik kötetét. Az elegáns, mind küllemében, mind belső tartalmában remekbe szabott munka mintegy megkoronázza jeles szerzőnk eddigi helytörténeti és ismeretterjesztői munkásságát.

Dr. Szilvássy László alig egy esztendő leforgása alatt a töle megszokott hallatlan szorgalommal és energiával hozta tető alá ezen művét. Dicséretére legyen mondva, könyvének minden oldalán olyan levéltári, könyvtári és sajtótörténeti dokumentumokat, elsődleges forrásokat igyekszik felvonultatni a teljesség igényével, amelyek LETEHETETLENÜL izgalmas szellemi kalanddá, magas hőfokon izzó hazafias nevelőértékkel bíró olvasmányává teszi „A Történelmi Országközép Emlékmű krónikája” című kötetet. Olyan páratlan kuriózumokat oszt meg olvasóival, amelyek olvastán méltán állíthatjuk: e könyv méltó a hely szelleméhez, a Kárpát-medence mértani középpontjához, méltó az egykoron itt élt ötletgazdák: dr. Schauer Gábor főszolgabíró, ifj. Oláh Miklós gimnáziumi tanár és Gödri István községi memók munkájához. Nem utolsósorban méltó az öt esztendeje elhunyt dr. Gyalog Sándor emlékéhez, aki az idők végeztéig műhatatlan érdemeket szerzett az Emlékmű felújításában és a Szarvasi Történelmi Emlékút megszületésében.

Nézzük meg közelebbről dr. Szilvássy László könyvét!

Elegáns lakkfóliás, az emlékezés békéjét időtlenné tevő világoskék borítón köszön az Olvasóra az Emlékmű színes fényképe. Dicséret a tipográfusnak, hogy a borító jobb sarkába nemzetiszínű szalagot csempésztett.

A belső címloldalon megtudhatjuk, hogy a kötet az Emlékmű 70. évfordulóján jelent meg. Mögötte a Történelmi Magyarország térképe sorjázik, fölötté a Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország egyfajta

kétsoros parafrázisa olvasható.

Azután értékes tudnivalók jönnek: a kötetet szerkesztette Szilvássy László, kiadója a Hidasi család, szövegkivitelező Pekárné Kovács Tünde, a könyv műves volta pedig a mezőberényi Berény Nyomdát dicséri.

Jön még néhány a szerző műveiben megszokott közlemény, előszó is. Utóbbinak tanulságos a bevezető mondata: „Ajánlom e kötetet minden hazáját szerető magyar állampolgárnak, hogy az emlékmű ne feledtesse a nemzetünket 1920-ban ért trianoni katasztrófát, országunk igaztalan megcsonkítását.”

Értéke a felvezető fejezetnek, hogy megemlékezik Mihálfi József munkásságáról. Kár, hogy a források sorában nem néhai dr. Palov József Szarvasi Tájékoztató megjelent írását olvashatjuk. Dr. Palov József volt az első helytörténész, aki már a rendszerváltás előtt (!) írt e témáról. Dicséretes, hogy belekerült a könyvbe dr.

Schauer Gábor fényképe. Ugyanakkor egy ekkora kaliberű hazafi, aki korábban egyszerre volt laptulajdonos és vívóbajnok és megtagadta a hűségesküt Romániának, megérdemelt volna még egy kis életrajzi méltatást. Tiszteletre méltó, hogy szintén bekerült néhai Süveges Jenő egyik legszebb rajza, a Magyarországot sirató Nagyboldogasszonyról. Rendkívül értékesek az 1932 és 1939 közötti időszak forrásértékű közzétételei korabeli újságokból és jegyzőkönyvekből. Nagy kár, hogy kimaradt a Képviselőtestület 1920. november 15-i határozata, amely az idők végeztéig szóló politikai és erkölcsi testamentumként fogalmazta meg Szarvasnak, mint az országközép városának Trianon ellenes feladatait.

A források közzététele az idézett időszakból 1939 őszével bezárul. Megtudhatjuk, miért is maradt el a '39. szeptember 15-re tervezett országos avatás.

(Nyilvánvaló, hogy a háború kitérőse, Lengyelország német és szovjet-országi lerohanása hiúsította meg. A Szerk.) Kár, hogy a műszaki, kivitelezői leírás adatai kimaradtak. Am a Szerző mentségére szolgál, hogy azok a Gondviselés kegyelméből csak ez év tavaszán kerültek magángyűjteménybe. Ez egy külön történet.

Viszonylag elhanyagolt a Hanyatlás időszaka c. röpke fejezet. Nem említi a Szarvasi Nemzeti Bizottság 1947-48-as gyalázatos ténykedését, amikor is valósággal rombolták és csonkolták Szarvason legszentebb jelképeinket és szimbólumainkat. Magát az Emlékművet több részletben: 1948 nyarán és 1961-ben csonkolták. Ennél a fejezetnél érdemes lett volna idézni a Szarvasi Történelmi Emlékút c. alapművet.

Figyelemre méltó és csaknem teljes értékű cikkgyűjtemény indul az 53. oldalon. Szemléletesen idézi a legújabbkori történeteket. Kár, hogy a válogatásból kimaradt a Pesti Hírlap írása 1991-ből, mert az országos lapok közül ez a ma már nem létező újságlegenda szolt először a „Volt egyszer egy történelmi országközép” c. cikkében Szarvas ilyen irányú jelentőségéről. Érzéketesek a megidézett tudósítások. Majdnem teljes a sor. A könyvet egy, a Trianoni megemlékezést évről évre hagyományosan felvonultatató Meghívó zárja.

Őszintén bízom abban, hogy e jeles munka a Városi Könyvtár polcain kívül elkerül általános és középiskolások könyvtáraiba is. Nem túlzás azt mondanom, e könyvnek ott a helye minden szarvasi és minden magyar család könyvespolcán trianoni töviskoszorún belül és azon túl Felvidéken, Kárpátalján, Délvidéken, Erdélyben s mindenütt, ahol magyarok éneket szerzte a világban.

Magyar szívvel és magyar lélekkel, a szebb magyar jövő reményében ajánlom Szilvássy László remekét szíves pártfogásukba.

- Szentes János -